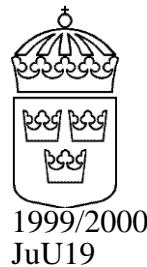

Justitiekammarens betänkande

1999/2000:JuU19

Internationell rättslig hjälp i brottmål

Sammanfattning

I detta betänkande behandlar utskottet ett regeringsförslag rörande internationell rättslig hjälp. Regeringens förslag innebär bl.a. att riksdagen skall godkänna två bilaterala avtal om ömsesidig rättslig hjälp i brottmål och en konvention om förbud mot dubbel lagföring. Riksdagen föreslås också anta ett förslag till en ny lag om internationell rättslig hjälp i brottmål jämte diverse följdändringar i andra lagar. Utskottet behandlar i sammanhanget en motion som har väckts med anledning av propositionen samt yrkanden ur två motioner som har väckts under den allmänna motionstiden år 1999.

Regeringens förslag till lag om internationell rättslig hjälp i brottmål innebär att de regler som gäller i dag moderniseras och samlas i en ny lag. Samtidigt utökas Sveriges möjligheter att bistå andra länder med rättslig hjälp. Det blir t.ex. möjligt att bistå med telefonövervakning, förhör genom videokonferens, hemlig teleavlyssning och hemlig teleövervakning. Genom lagen förklaras också förfarandet i fråga om ansökningar om rättslig hjälp, bl.a. utökas möjligheterna till direktkontakter mellan svenska åklagare och domare å ena sidan och utländska myndigheter å andra sidan.

Utskottet tillstyrker regeringens förslag, dock med några språkliga redigeringar i föreslagen lagtext. Utskottet föreslår vidare en ändring i lagen om internationellt polisiärt samarbete. Samtliga motionsyrkanden avstyrks.

Till betänkandet har fogats tre reservationer, varav en (v, mp) och två (v).

Lagförslagen föreslås träda i kraft den 1 oktober 2000.

Propositionen

I proposition 1999/2000:61 har regeringen (Justitiedepartementet) föreslagit att riksdagen

dels godkänner

1. avtalet den 18 december 1998 mellan Australien och Sverige om inbördes rättshjälp i brottmål,

2. avtalet den 15 februari 2000 mellan Sveriges regering och Kanadas regering om inbördes rättshjälp i brottmål,

3. konventionen mellan Europeiska gemenskapernas medlemsstater om förbud mot dubbel lagföring,

dels antar regeringens förslag till

4. lag om internationell rättslig hjälp i brottmål,
 5. lag om ändring i brottsbalken,
 6. lag om ändring i rättegångsbalken,
 7. lag om ändring i lagen (1946:816) om bevisupptagning åt utländsk domstol,
 8. lag om ändring i lagen (1946:817) om bevisupptagning vid utländsk domstol,
 9. lag om ändring i lagen (1957:668) om utlämning för brott,
 10. lag om ändring i lagen (1963:193) om samarbete med Danmark, Finland, Island och Norge angående verkställighet av straff m.m.,
 11. lag om ändring i delgivningslagen (1970:428),
 12. lag om ändring i lagen (1972:260) om internationellt samarbete rörande verkställighet av brottmålsdom,
 13. lag om ändring i lagen (1973:431) om utredning angående brott mot utländsk tulllag,
 14. lag om ändring i lagen (1974:203) om kriminalvård i anstalt,
 15. lag om ändring i lagen (1978:801) om internationellt samarbete rörande kriminalvård i frihet,
 16. lag om ändring i sekretesslagen (1980:100),
 17. lag om ändring i lagen (1994:569) om Sveriges samarbete med de internationella tribunalerna för brott mot internationell humanitär rätt.
- Lagförslagen, som granskats av Lagrådet, har fogats till betänkandet, se bilaga 1.
- Avtalen med Kanada respektive Australien samt konventionen om förbud mot dubbel lagföring har fogats till betänkandet, se bilagorna 3–5.

Motionerna

Motion väckt med anledning av propositionen

1999/2000:Ju24 av Alice Åström m.fl. (v) vari yrkas

1. att riksdagen beslutar om sådan ändring av lagförslaget som innebär att svenska myndigheter inte kan begära internationell rättslig hjälp avseende åtgärder vilka inte är lagliga enligt svensk rätt,
2. att riksdagen beslutar om sådan ändring av lagförslaget som innebär att ett förbud mot överförande av frihetsberövad utan samtycke införs i fall, då överförandet kan komma att innebära att den frihetsberövade tvingas lämna utsaga under ed,
3. att riksdagen beslutar om sådan ändring av lagförslaget som innebär att rätt till överklagande införs för den frihetsberövade i frågor om överförande för förhör m.m.,
4. att riksdagen beslutar om sådan ändring av lagförslaget som innebär att frågor om vägran att bistå med rättslig hjälp när det gäller politiska brott, ordre public m.m. skall avgöras av domstol,
5. att riksdagen avslår förslaget att rättslig hjälp avseende brott som bedöms som politiska brott inte får vägras när det gäller ansökningar från medlemsstat i den europeiska unionen, Norge eller Island,

6. att riksdagen beslutar om sådan ändring av lagförslaget som innebär att res judicata skall vara ett obligatoriskt hinder för bifall till begäran om internationell rättslig hjälp i brottmål.

Motioner väckta under den allmänna motionstiden år 1999

1999/2000:Ju904 av Ragnwi Marcelind m.fl. (kd) vari yrkas

3. att riksdagen som sin mening ger regeringen till känna vad i motionen anförts om att åklagare och domstolar skall kunna samarbeta över gränserna.

1999/2000:U514 av Holger Gustafsson m.fl. (kd) vari yrkas

12. att riksdagen som sin mening ger regeringen till känna vad i motionen anförts om rättslig samverkan över Europas gränser.

Utskottet

Ärendet och dess beredning

I detta ärende behandlar utskottet ett regeringsförslag om ändringar i regelverket för åklagares och domstolars samarbete över gränserna i brottsutredningar och brottmålsrättegångar.

Regeringens förslag grundar sig i huvudsak på departementspromemorian Ömsesidig rättslig hjälp i brottmål (Ds 1999:56). Denna är utformad med beaktande av flera internationella instrument, bl.a. Schengenkonventionens bestämmelser om ömsesidig rättslig hjälp i brottmål, två bilaterala avtal, mellan Sverige och Kanada respektive Sverige och Australien, om ömsesidig rättslig hjälp i brottmål, en resolution antagen inom EU om skydd för vittnen, en gemensam åtgärd antagen inom EU om goda rutiner vid ömsesidig rättslig hjälp i brottmål samt pågående arbete med en EU-konvention om ömsesidig rättslig hjälp i brottmål.

Regeringen lämnar också ett förslag till en ny sekretessbestämmelse som gäller ärenden om internationell rättslig hjälp i brottmål. Detta grundar sig på ett förslag i Ekosekretessutredningens betänkande Ekonomisk brottslighet och sekretess (SOU 1999:53). Härvid behandlar regeringen också en fråga som uppmärksammades vid remissbehandlingen av promemorian Polissamarbete m.m. med anledning av Schengen (Ds 1999:31).

Departementspromemorian och Ekosekretessutredningens betänkande i nu aktuell del har remissbehandlats (Ju 1999/4432).

Regeringen behandlar slutligen också frågan om en ratificering av de ovan nämnda avtalen med Kanada och Australien samt frågan om ett svenskt tillträde till konventionen mellan Europeiska gemenskapernas medlemsstater om förbud mot dubbel lagföring (double jeopardy). Den förra frågan har behandlats i ovan nämnd departementspromemoria medan den senare frågan är ny i propositionen. Den har inte remissbehandlats då regeringen har gjort bedömningen att detta inte behövs eftersom bestämmelserna i konventionen i sak motsvarar Schengenkonventionens bestämmelser.

I propositionen föreslås en ny lag om internationell rättslig hjälp i brottmål. I lagen regleras åklagares och domstolars samarbete över gränserna i brottsutredningar och brottmålsrättegångar. Det internationella polis- och tullsamarbetet omfattas inte.

I lagen samlas de nuvarande reglerna om rättslig hjälp i brottmål. Dessa regler finns i dag i fyra lagar och ett flertal andra författningar. De avser förhör under förundersökning, bevisupptagning vid domstol, husrannsakan, beslag, kvarstad och överförande av frihetsberövad till annan stat för förhör.

Genom den nya lagen ges Sverige också möjlighet att bistå med ytterligare åtgärder nämligen telefonförhör, förhör genom videokonferens, hemlig teleavlyssning, hemlig teleövervakning och hemlig kameraövervakning samt andra åtgärder som avses i 28 kap. rättegångsbalken utöver husrannsakan. Möjligheterna att föra över frihetsberövade personer till och från Sverige utvidgas till att omfatta fler situationer. Lagen innehåller också regler som gör det möjligt för Sverige att dela förverkad egendom med annan stat i större utsträckning än den nuvarande lagstiftningen medger.

Genom lagen införs en ny enhetlig reglering av under vilka förutsättningar Sverige kan lämna rättslig hjälp för olika slags åtgärder. Regleringen knyter an till vad som gäller för att motsvarande åtgärder skall få vidtas i en svensk förundersökning eller rättegång. Det betyder att åtgärderna vidtas under samma förutsättningar som i en svensk förundersökning eller rättegång.

I fråga om förfarandet skall normalt samma regler tillämpas som när motsvarande åtgärder vidtas i ett svenskt förfarande. Samtidigt utvidgas möjligheterna att tillgodose den ansökande statens önskemål om att ett speciellt förfarande skall tillämpas. Om det begärda förfarandet strider mot grundläggande principer i den svenska rättsordningen skall dock ett sådant önskemål vägras.

Kommunikationen till och från Sverige i ärenden om rättslig hjälp förklaras genom att kravet på att ansökningar om rättslig hjälp skall göras via diplomatiska kanaler tas bort och genom att åklagare och domstolar i större utsträckning tillåts skicka ansökningar och svar direkt till varandra. Ansökningarna skall kunna skickas genom telefax och kravet på översättningar mjukas upp. Centralmyndighetsfunktionen förs över från Utrikesdepartementet till Justitiedepartementet.

Det nuvarande kravet på att den gärning ansökan avser skall vara straffbar också enligt svensk rätt (s.k. dubbel straffbarhet) behålls vid tvångsmedelsanvändning, dvs. vid beslag, husrannsakan, kvarstad, hemlig teleavlyssning, hemlig teleövervakning och hemlig kameraövervakning samt vid kroppsbesiktning, kroppsvisitation och andra liknande tvångsåtgärder, t.ex. tagande av fingeravtryck. I övrigt ställs inte några krav på dubbel straffbarhet. I fråga om beslag och husrannsakan gäller i dag en särskild reglering i förhållande till de nordiska staterna. Denna utvidgas till att gälla i förhållande till samtliga EU-stater.

En generell regel införs om att svenska åklagare och domstolar skall kunna ställa upp villkor, t.ex. om begränsningar av möjligheten att utnyttja överlämnat material, i samband med att den rättsliga hjälpen lämnas.

De nuvarande reglerna om att rättslig hjälp inte lämnas bl.a. om den aktuella gärningen är ett politiskt eller militärt brott eller redan har prövats i en svensk rättegång ersätts av en enhetlig reglering som innebär att regeringen ensam beslutar om avslag på en sådan grund. Att den aktuella gärningen är preskriberad enligt svensk rätt skall inte längre utgöra en självständig grund för avslag. En uttrycklig regel tas in i lagen om att regeringen skall avslå en ansökan om ett bifall till den skulle kränka Sveriges suveränitet, medföra fara för rikets säkerhet eller strida mot svenska allmänna rättsprinciper (ordre public) eller andra väsentliga intressen.

I den utsträckning det följer av en bindande internationell överenskommelse skall rättslig hjälp kunna lämnas enligt lagen oavsett om det förfarande som pågår i den ansökande staten är straffrättsligt, administrativt eller något annat förfarande än ett straffrättsligt förfarande.

Lagstiftningen är som framgår ovan utformad med beaktande av flera internationella instrument. Den nya lagstiftningen innebär att Sverige kan begränsa eller helt ta bort ett antal reservationer som Sverige har gjort när det gäller 1959 års europeiska konvention om inbördes rättshjälp i brottmål (1959 års rättshjälpskonvention). Härigenom ökar också Sveriges möjligheter att få rättslig hjälp av andra stater.

I propositionen föreslås också att Sverige skall ratificera avtalen med Australien och Kanada samt EG-konventionen om förbud mot dubbel lagföring. Vidare föreslås ändringar som syftar till ett förbättrat samarbete med de internationella tribunalerna för brott mot internationell humanitär rätt, bl.a. skall regeringen kunna besluta att villkorlig frigivning skall ske vid en senare tidpunkt än den som följer av brottsbalken i de fall straffet har dömts ut av någon av tribunalerna. Tribunalerna skall också ges möjlighet att undersöka hur de som avtjänar sådana straff behandlas här.

I sekretesslagen föreslås en ny bestämmelse om sekretess vid en begäran om internationell rättslig hjälp m.m. Vidare klargörs att en ansökan om rättslig hjälp inte får vägras med hänsyn till banksekretess. Slutligen föreslås ändringar i rättegångsbalken, brottsbalken och delgivningslagen.

Den nya lagen föranleder följdändringar i ett antal författningar.

Lagstiftningen föreslås träda i kraft den 1 oktober 2000.

Överväganden

Allmänt

De regler om internationell rättslig hjälp i brottmål som i dag finns samlas genom regeringens förslag i en ny lag. Regelsystemet moderniseras därvid och ges en mer enhetlig utformning. Genom regeringens förslag utvidgas också möjligheterna att bistå andra stater med rättslig hjälp. Det blir t.ex. möjligt att bistå med telefonförhör, förhör genom videokonferens, hemlig teleavlyssning och hemlig teleövervakning. Också möjligheterna till direktkontakter mellan svenska åklagare och domstolar å ena sidan och utländska myndigheter å andra sidan utökas. Så skall t.ex. en ansökan om rättslig hjälp från en medlemsstat i EU eller en stat inom Norden få göras direkt hos behörig åklagare eller domstol i Sverige.

I motionerna Ju904 (kd) och U514 (kd) begärs att förutsättningarna för ett rättsligt samarbete inom EU förbättras, bl.a. genom att en möjlighet till direktkontakter mellan myndigheterna införs.

Liknande förslag som de som motionärerna lämnar finns, som nyss nämnts, i propositionen.

I anledning av motionerna bör det också framhållas att en hel del arbete pågår inom EU för att förbättra det rättsliga samarbetet. Bland annat inrättades under hösten 1995 en rådsarbetsgrupp för ömsesidig rättslig hjälp i brottmål. Gruppen arbetar nu med att ta fram en konvention om ömsesidig rättslig hjälp i brottmål. Konventionen skall komplettera och underlätta tillämpningen av 1959 års rättshjälpskonvention.

Vidare antog Europeiska rådet den 29 juni 1998 en gemensam åtgärd om inrättande av ett europeiskt rättsligt nätverk bestående av myndigheter i medlemsstaterna som ansvarar för det rättsliga samarbetet i brottmål samt en gemensam åtgärd om goda rutiner vid inbördes rättshjälp i brottmål. Den förra åtgärden syftar till att ett kontaktnät skall upprättas för att underlätta det rättsliga samarbetet mellan medlemsstaterna. Den senare syftar till att underlätta förfarandet i fråga om framställningar om rättslig hjälp.

Under EU-toppmötet i Tammerfors hösten 1999 diskuterades hur det straffrättsliga samarbetet mellan EU:s medlemsstater skall kunna vidareutvecklas. Av slutsatserna från mötet framgår bl.a. att ett Eurojust skall inrättas bestående av nationella åklagare, förundersökningsdomare eller polismän med motsvarande behörighet, vilka har avdelats från varje medlemsstat i enlighet med dess rättssystem. Eurojust skall ha till uppgift att underlätta samordningen mellan de nationella åklagarmyndigheterna och att stödja brottsutredningar som gäller organiserad brottslighet. Eurojust skall också bedriva ett nära samarbete med det europeiska rättsliga nätverket, särskilt för att förenkla bevisupptagning. I slutsatserna uttalas också att ett ökat ömsesidigt erkännande av rättsliga avgöranden och domar skulle underlätta samarbetet mellan myndigheter. Europeiska rådet anser därför att principen om ömsesidigt erkännande bör bli en hörnsten i det rättsliga samarbetet och anmodar rådet och kommissionen att senast i december 2000 anta ett åtgärdsprogram för att kunna genomföra denna.

Utskottet delar regeringens bedömning att det finns ett behov av att förenkla och modernisera den svenska lagstiftningen om ömsesidig rättslig hjälp. Vidare bör lagstiftningen ändras och de svenska förbehållen till 1959 års rättshjälpskonvention begränsas i syfte att underlätta det internationella rättsliga samarbetet; bl.a. måste möjligheterna för de brottsutredande myndigheterna i Sverige och andra länder att kommunicera direkt med varandra utökas. I samma syfte bör möjligheterna att bistå utländska myndigheter med ytterligare åtgärder, så som hemlig teleavlyssning och hemlig teleövervakning, införas. Målsättningen bör, som regeringen anför, vara att svenska åklagare och domstolar skall kunna bistå utländska myndigheter med samma åtgärder som kan vidtas i svenska förundersökningar och rättegångar. En sådan utvidgning torde också kunna leda till att svenska myndigheters möjligheter att erhålla bistånd utökas.

Utskottet ställer sig alltså i princip bakom de förslag regeringen lägger fram i propositionen. Utskottet återkommer dock nedan till vissa enskildheter i förslagen.

Genom regeringens förslag utökas möjligheterna till rättsligt samarbete inom EU väsentligt. Därtill kommer det omfattande arbete som pågår inom EU för att förbättra det rättsliga samarbetet mellan medlemsstaterna. Motionsönskemålen i Ju904 och U514 får härigenom anses tillgodosedda, och utskottet avstyrker motionerna i nu behandlade delar.

I motion Ju24 (v) begärs att regeringens lagförslag i fråga om möjligheterna till rättslig hjälp utomlands utformas på så sätt att ett förbud införs mot att begära hjälp med åtgärder som inte är tillåtna i Sverige.

Vad gäller svenska *domstolars* möjligheter att begära rättslig hjälp i brottmål regleras denna uttömmande i den nya lagen. Svenska domstolar kan därför inte begära hjälp utomlands med andra åtgärder än de som omfattas av lagen, och sålunda också av svensk rätt.

När det gäller svenska *åklagares* möjligheter att under förundersökningsförfarandet begära rättslig hjälp utomlands föreslås inte några sådana begränsningar i lagen. Avgörande skall i stället vara de begränsningar som följer av lagstiftningen i den stat där den rättsliga hjälpen begärs. Eftersom flera stater kräver att frågan har prövats av svensk domstol innan framställningen om rättslig hjälp görs, t.ex. när hjälp begärs med hemlig teleavlyssning, skall dock svensk åklagare ges möjlighet att i vissa fall utverka en sådan domstolsprövning.

Enligt regeringen finns det inte någon anledning att i svensk rätt generellt begränsa svenska åklagares möjligheter att begära rättslig hjälp utomlands. Att svenska åklagare skall kunna begära sådan hjälp utomlands i den utsträckning den andra statens lag tillåter det är också den princip som gäller i dag, även om den hittills varit oreglerad.

Regeringens hållning i fråga om reglerna för förundersökningsförfarandet har också tidigare varit att det i dessa sammanhang inte krävs lika strikta förfaranderegler som i domstolsprocessen. Enligt regeringen måste rättegången för att uppfylla rättssäkerhetskraven präglas av ett stort mått av förutsägbarhet och formell ordning. Förundersökningen däremot, som huvudsakligen har ett förberedande syfte, måste för att vara effektiv präglas av flexibilitet. Regelverket bör därför medge så stor flexibilitet i förfarandet att det inte i något fall av formella skäl skall vara nödvändigt att lägga ned mer arbete på en utredning än vad som är sakligt motiverat för att medge en fullgod prövning av målet (prop. 1994/95:23 s. 73 f).

Utskottet vill inledningsvis erinra om att svenska domstolars möjligheter att begära rättslig hjälp utomlands uttömmande regleras i den föreslagna lagen. Det är alltså endast i fråga om åklagarnas rätt att begära sådan hjälp som det kan bli aktuellt med åtgärder som inte medges enligt svensk rätt. När det gäller åklagares möjligheter att bedriva förundersökning är, som regeringen framhållit, behovet av flexibilitet stort. Med hänsyn till att regelverket i fråga om rättslig hjälp under förundersökningsförfarandet är olika utformat i olika länder är det av vikt att svenska åklagares möjligheter att begära rättslig hjälp utomlands inte begränsas mer än nödvändigt. Utskottet tillstyrker

Överförande av frihetsberövade för förhör m.m.

Enligt regeringens förslag skall nuvarande regler om överförande av frihetsberövade i lagen (1991:435) med vissa bestämmelser om internationellt samarbete på brottmålsområdet föras över till den nya lagen. Sverige skall också kunna bistå andra stater med att överföra en frihetsberövad person till Sverige för förhör eller konfrontation i samband med en utländsk förundersökning eller rättegång. Vidare skall en i Sverige frihetsberövad person under motsvarande förhållanden, på ansökan av svensk domstol eller åklagare, kunna överföras till en annan stat. Något krav på dubbel straffbarhet eller att den frihetsberövade personen samtycker till åtgärden skall inte krävas till skillnad från vad som gäller i dag.

En ansökan om överförande från en stat som är medlem i EU, Norge eller Island skall enligt regeringens förslag prövas av åklagare. Övriga fall skall som i dag prövas av regeringen.

I motion Ju24 (v) begärs att ett förbud införs i lagen mot att i vissa fall överföra en frihetsberövad till en annan stat mot hans samtycke. I samma motion begärs också att den frihetsberövade ges en rätt att överklaga beslut om överförande.

Regeringen anför i fråga om kravet på samtycke från den frihetsberövade bl.a. följande.

I en brottsutredning är uppgifter från vittnen m.fl. ofta av avgörande betydelse. De är skyldiga att medverka vid brottsutredningar eller att inställa sig för förhör inför domstol. Utgångspunkten är att de medverkar frivilligt, men om vederbörande vägrar kan vissa tvångsåtgärder användas. På samma sätt som det är möjligt att tvinga frihetsberövade personer att medverka t.ex. vid förhör inför domstol i rent nationella förfaranden eller vid bevisupptagning på begäran av en annan stat bör, enligt regeringen, förutsättningar skapas för att frihetsberövade personer, oberoende av eget samtycke, skall kunna föras över till andra stater för att där medverka i brottsutredningar.

Regeringen påtalar härvid att det visserligen är så att ett vittne som inte är frihetsberövat inte mot sin vilja kan tvingas att inställa sig inför domstol i ett annat land. Hämtning över gränserna av icke frihetsberövade personer är emellertid en svår och känslig fråga. Enligt regeringen är det inte sannolikt att det kommer att kunna träffas några internationella överenskommelser om sådan hämtning inom överskådlig tid. När det däremot gäller frihetsberövade personer finns det redan internationellt överenskomna regler om överförande över gränserna. I dessa situationer bör Sverige sålunda kunna avstå från ett generellt krav på samtycke från den frihetsberövade för att överförande skall kunna ske. Regeringen framhåller i detta sammanhang att användande av tvång inte är något nytt när det gäller straffrättsligt samarbete – det förekommer t.ex. redan vid utlämning. Det primära syftet med det rättsliga samarbetet är att underlätta en lagföring i en stat trots att delar av bevisningen finns i en annan stat. Enligt regeringen bör Sverige här ha som mål att hjälpa till så långt det över huvud taget är möjligt. Därtill kommer, enligt regering-

en, att det inte kan anses innebära några större olägenheter för en frihetsberövad person att överföras till en annan stat för en viss tid eftersom han eller hon redan är berövad friheten.

Utskottet börjar med att konstatera att bestämmelserna om överförande av en frihetsberövad till en annan stat för förhör m.m. inte är obligatoriska. De ger alltså endast regeringen och de svenska myndigheterna en möjlighet att vidta sådana åtgärder. Om omständigheterna är sådana att ansökan inte bör bifallas, t.ex. om den frihetsberövade skulle behöva närvara under en orimligt lång tid eller om det kan befaras att han eller hon inte behandlas på ett för Sverige acceptabelt sätt, kan ansökan sålunda avslås. Vid denna prövning kan enligt regeringen ett bristande samtycke från den frihetsberövade få betydelse. Den omständigheten att samtycke saknas kan, eventuellt i kombination med andra omständigheter, utgöra grund för avslag.

Det bör också framhållas att en ansökan av en annan stat om att en person som är frihetsberövad i Sverige skall föras över till den staten för förhör eller konfrontation inte kan bifallas om förhöret avser den frihetsberövades egen brottslighet. Någon motsvarande begränsning finns inte när en i Sverige frihetsberövad person förs över till en annan stat i en svensk förundersökning eller rättegång. I denna situation gäller dock, förutsatt att berörd stat tillträtt någon av konventionerna, bestämmelserna om anklagads rättigheter i artikel 14 i FN:s internationella konvention den 18 december 1966 om medborgerliga och politiska rättigheter och artikel 6 i den europeiska konventionen den 4 november 1950 angående skydd för de mänskliga rättigheterna och de grundläggande friheterna. Av dessa följer att den som är anklagad för en brottslig handling inte kan tvingas att vittna mot eller producera bevis mot sig själv.

Utskottet anser i likhet med regeringen att Sverige bör ha som mål att så långt det är möjligt bistå utländska myndigheter med rättslig hjälp. Detta är inte minst av vikt för att på ett effektivt sätt kunna bekämpa den gränsöverskridande brottsligheten. Förutsättningar bör därför skapas för att frihetsberövade personer, oberoende av eget samtycke, skall kunna föras över till andra stater för att där medverka vid brottsutredningar. I princip kan utskottet alltså tillstyrka den reglering regeringen föreslår.

När det gäller det i motion Ju24 aktualiserade spörsmålet rörande samtycke vill utskottet dock framhålla följande. Som ovan anförts är bestämmelserna om överförande av frihetsberövade fakultativa. Detta innebär att en ansökan kan avslås om omständigheterna i det enskilda fallet är sådana att ansökan inte bör bifallas. Enligt utskottet är det självklart att en ansökan skall avslås t.ex. om åtgärden innebär att den frihetsberövade behöver närvara i den andra staten under en orimligt lång tid eller om det kan befaras att han eller hon inte kommer att behandlas på ett för Sverige acceptabelt sätt. Utskottet kan mot den bakgrunden inte se något hinder mot att bifalla regeringens förslag i denna del. Motion Ju24 avstyrks i nu behandlad del.

Vad gäller frågan om överklagande gör regeringen bedömningen att några särskilda regler om överklagande inte behöver tas in i den nya lagen. I stället är vanliga regler om överklagande tillämpliga. Detta innebär att åklagares beslut i ärenden om rättslig hjälp i brottmål inte kan överklagas. I stället

gäller att lägre åklagares beslut kan överprövas av högre åklagare och i sista hand av Riksåklagaren. Regeringens beslut kan inte överklagas.

Utskottet anser inte att skäl föreligger att för ansökningar om rättslig hjälp i brottmål införa andra möjligheter att överklaga besluten än vad som i övrigt gäller enligt svensk rätt. Motion Ju24 avstyrks i denna del.

Avslag på ansökan om rättslig hjälp

Av 2 kap. 14 § i regeringens förslag till lag om internationell rättslig hjälp i brottmål följer att en ansökan om rättslig hjälp skall avslås om ett bifall till ansökan skulle kränka Sveriges suveränitet, medföra fara för rikets säkerhet eller strida mot svenska allmänna rättsprinciper eller andra väsentliga intressen. En ansökan om rättslig hjälp får också avslås om gärningen har karaktär av ett politiskt brott eller utgör ett militärt brott, det i Sverige har meddelats dom eller åtalsunderlåtelse beträffande gärningen, eller omständigheterna annars är sådana att ansökan inte bör bifallas. Avslag får dock inte beslutas om det skulle strida mot en internationell överenskommelse mellan Sverige och den ansökande staten. I fråga om gärningar som har karaktären av ett politiskt brott får avslag inte heller beslutas på denna grund om ansökan har gjorts av en stat som är medlem i EU, Norge eller Island.

Beslut om avslag på någon av dessa grunder fattas enligt 2 kap. 15 § samma lag av regeringen. Om en åklagare eller en domstol finner att en ansökan bör avslås på någon sådan grund skall ansökan således överlämnas till regeringen. I övrigt prövar åklagaren eller domstolen som handlägger ärendet om förutsättningarna enligt lagen är uppfyllda.

I motion Ju24 (v) begärs att domstol, och inte regeringen, skall pröva frågan om avslag på de grunder som anges ovan. I samma motion begärs också att förslaget om att rättslig hjälp inte skall kunna vägras stater inom EU eller de nordiska länderna vid politiska brott skall avslås. I motionen begärs slutligen att res judicata, dvs. att det redan har meddelats en dom beträffande gärningen, skall göras till en obligatorisk avslagsgrund.

Skälen för förslaget att regeringen skall fatta beslut om avslag på dessa grunder utvecklas närmare i departementspromemorian Ömsesidig rättslig hjälp i brottmål (Ds 1999:56 s. 157 f). Bland annat anförs att besluten bör fattas av regeringen för att i möjligaste mån begränsa tillämpningen av bestämmelserna och göra denna så enhetlig som möjligt. Om prövningen görs av regeringen minskar också risken för att framställningarna avslås i strid med internationella åtaganden på området. En avslagsbestämmelse får ju t.ex. inte utnyttjas i förhållande till en stat som har tillträtt 1959 års rätts-hjälpskonvention om ett avslag på ansökan inte har stöd i konventionens bestämmelser eller gjorda reservationer och förklaringar till konventionen.

Regeringen framhåller att dessa vägransgrunder ytterst sällan aktualiseras och att det är än mer sällsynt att prövningen leder till att ansökan avslås. Regeringen är angelägen om att en sådan återhållsamhet med reglernas tillämpning iakttas också i framtiden. Regeringen ansluter sig därför till promemorians förslag att avslag på de aktuella avslagsgrunderna alltid skall beslutas av regeringen.

Vad gäller frågan om rättslig hjälp till länder inom EU och i Norden vid politiska brott anför regeringen bl.a. följande.

Under senare år har frågan om stater bör kunna vägra att lämna bistånd i form av rättslig hjälp eller utlämna för politiska brott ifrågasatts i olika sammanhang. Konventioner som antas eller utarbetas innehåller också allt som oftast regler som förbjuder konventionsstaterna att betrakta brott enligt konventionen som politiska brott. Så innehåller t.ex. den s.k. terrorismkonventionen som Sverige tillträtt ett förbud för konventionsstaterna att vägra begärd rättslig hjälp enbart av den anledningen att den avser ett politiskt brott, ett brott förknippat med politiskt brott eller ett brott inspirerat av politiskt motiv. Vidare innehåller den mellan medlemsstaterna inom EU antagna utlämningskonventionen bestämmelser om att den anmodade staten inte får betrakta något brott som politiskt brott vid tillämpningen av konventionen. I departementspromemorian Sveriges tillträde till 1996 års konvention om utlämning (Ds 2000:3) föreslås att Sverige skall tillträda denna konvention. Promemorian bereds för närvarande i Justitiedepartementet och en proposition kan väntas i slutet av året.

I förhållande till de nordiska länderna gäller redan i dag att det inte finns några undantag för politiska brott när det gäller bistånd med husrannsakan, beslag och kvarstad.

Enligt regeringens mening är det inte rimligt med en ordning som ålägger Sverige att utlämna personer för politiska brott till EU:s medlemsstater om en möjlighet att vägra samtidigt behålls vid ansökningar om rättslig hjälp. Sverige bör därför inte kunna avslå en ansökan om rättslig hjälp från en medlemsstat inom EU på den grunden att gärningen har karaktären av ett politiskt brott. Motsvarande bestämmelser bör enligt regeringen gälla också för ansökningar från Norge och Island.

När det gäller frågan om res judicata bör vara en obligatorisk eller fakultativ avslagsgrund kan det nämnas att det förbehåll Sverige har gjort till 1959 års rättshjälpskonvention innebär att en framställning om rättslig hjälp kan avslås på denna grund. Sverige har dock, i samband med att bestämmelserna om överförande av en frihetsberövad person infördes i svensk rätt (prop. 1991/92:46, bet. JuU6, rskr. 116), förklarat att denna avslagsgrund inte kommer att tillämpas såvitt gäller framställningar enligt konventionens artikel 11, dvs. överförandefallen. För överförande av frihetsberövad till annan stat gäller således inte denna begränsning. Inte heller i fråga om bevisupptagning åt utländsk domstol finns det några begränsningar vad gäller res judicata uppställda i svensk rätt.

Regeringen framhåller att den nuvarande regleringen är snårig och att det är angeläget med en mer enhetlig reglering. Med hänsyn härtill och för att undvika en ordning enligt vilken olika regler skulle gälla för olika former av bistånd föreslår regeringen att res judicata skall utgöra en fakultativ vägransgrund.

Utskottet delar regeringens bedömning att tillämpningen av bestämmelserna om nu aktuella avslagsgrunder bör begränsas och göras så enhetlig som möjligt.

Utskottet instämmer också i regeringens uppfattning att dessa avslagsgrunder bör tillämpas med återhållsamhet. Med hänsyn härtill och då det är

av vikt att tillämpningen av bestämmelserna blir så enhetlig som möjligt har utskottet inte något att erinra mot regeringens förslag att samtliga beslut om avslag på nu aktuella grunder skall fattas av regeringen.

Utskottet övergår till att behandla förslaget att en ansökan från någon av medlemsstaterna inom EU, Norge eller Island inte skall få avslås på den grunden att gärningen har karaktären av ett politiskt brott. Utskottet vill inledningsvis understryka att det rättsliga samarbetet inom EU och Norden bygger på att de olika ländernas lagstiftning grundar sig på rättsstatliga principer och respekt för mänskliga rättigheter och alla människors lika värde. Utskottet vill vidare påtala att detta samarbete hela tiden ökar. Detta är också nödvändigt med hänsyn till den gränsöverskridande brottsligheten. Även om den straffrättsliga lagstiftningen i de olika länderna inte är harmoniserad går utvecklingen inom EU mot en ordning med ömsesidiga erkännanden av varandras straffrättsliga avgöranden. Mot den bakgrunden bör Sverige, som regeringen föreslår, i förhållande till dessa länder kunna avstå från möjligheten att vägra bistånd i form av rättslig hjälp vid brott av politisk karaktär. Detta hindrar naturligtvis inte att en ansökan om rättslig hjälp kan avslås av andra skäl, t.ex. om ett bifall till ansökan skulle strida mot svenska allmänna rättsprinciper eller andra väsentliga intressen. Utskottet har därför inte något att erinra mot regeringens förslag i denna del.

Vad gäller frågan om res judicata delar utskottet regeringens överväganden. Möjligheten att avslå en ansökan på den grunden att det i Sverige har meddelats beslut eller åtalsunderlåtelse beträffande gärningen bör sålunda vara fakultativ.

Sammanfattningsvis innebär det anförda att utskottet tillstyrker regeringens förslag till lag om internationell rättslig hjälp i brottmål i nu behandlade delar. Motion Ju24 avstyrks i dessa delar.

Övrigt

I syfte att göra den nya lagen om internationell rättslig hjälp så klar och entydig som möjligt föreslår utskottet några språkliga redigeringar i regeringens förslag, se bilaga 2.

Utskottet har vidare uppmärksammat att det i 8 § förslaget till lag om internationellt polisiärt samarbete (prop. 1999/2000:64, bet. 1999/2000:JuU17) finns en hänvisning till lagen (1975:295) om användning av vissa tvångsmedel på begäran av främmande stat. Lagen föreslås träda i kraft den 1 juli 2000.

I det här lagstiftningsärendet föreslås att lagen (1975:295) om användning av vissa tvångsmedel på begäran av främmande stat skall upphävas i samband med att lagen om internationell rättslig hjälp i brottmål träder i kraft den 1 oktober 2000. En följdändring behövs således i lagen om internationellt polisiärt samarbete. Utskottets förslag till ändring framgår av bilaga 2.

I propositionen påtalar regeringen att en rad förbehåll och förklaringar till artiklar i bl.a. 1959 års rättshjälpskonvention bör återkallas eller ändras till följd av de lagändringar som föreslås i propositionen.

I sammanhanget kan nämnas att Sverige enligt artikel 23 i 1959 års rätts-hjälpskonvention har åtagit sig att återkalla gjorda förbehåll så snart omständigheterna medger det.

Utskottet har inte något att erinra mot vad regeringen har anfört i denna del.

I övrigt har inte utskottet något att anföra med anledning av propositionen och motionerna.

Härutöver vill utskottet tillägga följande.

På hemställan av utskottet beslöt riksdagen den 5 april 2000 att anta regeringens förslag till lag om ändring i bl.a. 26 § lagen (1972:260) om internationellt samarbete rörande verkställighet av brottmålsdom (prop. 1999/2000:45, bet. 1999/2000:JuU13, rskr. 1999/2000:172). På grund av ett förbiseende skedde emellertid ingen samordning med den ändring i samma paragraf som riksdagen den 22 mars 2000 beslutat om på hemställan av socialförsäkringsutskottet (prop. 1999/2000:43, bet. 1999/2000:SfU9, rskr. 1999/2000:159). Utskottet lägger i detta betänkande fram ett förslag som innebär att sådan samordning sker.

Hemställan

Utskottet hemställer

1. beträffande *internationella överenskommelser rörande rättslig hjälp i brottmål*

att riksdagen godkänner

dels avtalet den 18 december 1998 mellan Australien och Sverige om inbördes rättshjälp i brottmål,

dels avtalet den 15 februari 2000 mellan Sveriges regering och Kanadas regering om inbördes rättshjälp i brottmål,

2. beträffande *dubbel lagföring*

att riksdagen godkänner konventionen mellan Europeiska gemenskapernas medlemsstater om förbud mot dubbel lagföring,

3. beträffande *det rättsliga samarbetet inom EU*

att riksdagen avslår motionerna 1999/2000:Ju904 yrkande 3 och 1999/2000:U514 yrkande 12,

4. beträffande *rättslig hjälp utomlands*

att riksdagen med avslag på motion 1999/2000:Ju24 yrkande 1 antar regeringens förslag till lag om internationell rättslig hjälp i brottmål såvitt avser 1 kap. 7 §,

res. 1 (v, mp)

5. beträffande *överförande av frihetsberövade för förhör m.m.*

att riksdagen med avslag på motion 1999/2000:Ju24 yrkandena 2 och 3 antar regeringens förslag till lag om internationell rättslig hjälp i brottmål såvitt avser 4 kap. 29, 30 och 31 §§,

res. 2 (v)

6. beträffande *avslag på ansökan om rättslig hjälp*

att riksdagen med avslag på motion 1999/2000:Ju24 yrkandena 4–6 antar regeringens förslag till lag om internationell rättslig hjälp i

7. beträffande *förslaget till lag om internationell rättslig hjälp i brottmål i övrigt*

att riksdagen antar regeringens förslag till lag om internationell rättslig hjälp i brottmål i den mån det inte omfattas av utskottets hemställan ovan, dock med den ändringen att 2 kap. 4 § och 4 kap. 9 § ges den lydelse utskottet föreslår i bilaga 2,

8. beträffande *lagförslagen i övrigt*

att riksdagen antar regeringens förslag till

- a) lag om ändring i brottsbalken,
- b) lag om ändring i rättegångsbalken,
- c) lag om ändring i lagen (1946:816) om bevisupptagning åt utländsk domstol,
- d) lag om ändring i lagen (1946:817) om bevisupptagning vid utländsk domstol,
- e) lag om ändring i lagen (1957:668) om utlämning för brott,
- f) lag om ändring i lagen (1963:193) om samarbete med Danmark, Finland, Island och Norge angående verkställighet av straff m.m.,
- g) lag om ändring i delgivningslagen (1970:428),
- h) lag om ändring i lagen (1972:260) om internationellt samarbete rörande verkställighet av brottmålsdom,
- i) lag om ändring i lagen (1973:431) om utredning angående brott mot utländsk tulllag,
- j) lag om ändring i lagen (1974:203) om kriminalvård i anstalt,
- k) lag om ändring i lagen (1978:801) om internationellt samarbete rörande kriminalvård i frihet,
- l) lag om ändring i sekretesslagen (1980:100),
- m) lag om ändring i lagen (1994:569) om Sveriges samarbete med de internationella tribunalerna för brott mot internationell humanitär rätt,

9. beträffande *lagen om internationellt polisiärt samarbete*

att riksdagen antar utskottets i bilaga 2 framlagda förslag till ändring i 8 § lagen (0000:00) om internationellt polisiärt samarbete,

10. beträffande *internationellt samarbete rörande verkställighet av brottmålsdom*

att riksdagen med ändring av sitt tidigare beslut (bet. 1999/2000: JuU13, rskr. 1999/2000:172) såvitt gäller lagen om ändring i lagen (1972:260) om internationellt samarbete rörande verkställighet av brottmålsdom beslutar att i 26 § sistnämnda lag orden "Statens invandrarverk" och "Invandrarverket" skall bytas ut mot "Migrationsverket".

Stockholm den 11 maj 2000

På justitieutskottets vägnar

Gun Hellsvik

I beslutet har deltagit: Gun Hellsvik (m), Märta Johansson (s), Margareta Sandgren (s), Ingemar Vänerlöv (kd), Ann-Marie Fagerström (s), Maud Ekendahl (m), Helena Zakariasén (s), Morgan Johansson (s), Yvonne Oscarsson (v), Ragnwi Marcelind (kd), Jeppe Johnsson (m), Kia Andreasson (mp), Gunnel Wallin (c), Siw Persson (fp), Göran Norlander (s), Anita Sidén (m) och Sven-Erik Sjöstrand (v).

Reservationer

1. Rättslig hjälp utomlands (mom. 4)

Kia Andreasson (mp), Yvonne Oscarsson (v) och Sven-Erik Sjöstrand (v) anför:

Den föreslagna lagstiftningen innebär att svenska åklagare skall kunna begära rättslig hjälp utomlands även med åtgärder som inte är tillåtna enligt svensk rätt, t.ex. s.k. buggning. Detta är enligt vår mening orimligt. Bestämmelsen i 1 kap. 7 § lagen om internationell rättslig hjälp i brottmål måste därför ändras på så sätt att svenska åklagares möjligheter att begära rättslig hjälp utomlands begränsas till sådana åtgärder som är tillåtna i Sverige.

Det ankommer på regeringen att snarast återkomma till riksdagen med ett förslag till ändring av lagen som tillgodoser vad vi nu har anfört. I avvaktan härpå får regeringens förslag godtas.

Vi anser att utskottets hemställan under moment 4 bort ha följande lydelse:

4. beträffande *rättslig hjälp utomlands*

att riksdagen *dels* antar regeringens förslag till lag om internationell rättslig hjälp i brottmål såvitt avser 1 kap. 7 §, *dels* med anledning av motion 1999/2000:Ju24 yrkande 1 som sin mening ger regeringen till känna vad som anförts i reservation 1.

2. Överförande av frihetsberövade för förhör m.m. (mom. 5)

Yvonne Oscarsson (v) och Sven-Erik Sjöstrand (v) anför:

Vi anser att det bör vara ett krav att den frihetsberövade samtycker till att överföras till en annan stat för förhör eller konfrontation där. Enligt vår mening är det inte förenligt med svensk rättstradition att en person skall kunna överföras till ett annat land mot sin vilja enbart av den anledningen att han är frihetsberövad. Detta gäller i synnerhet om han i den andra staten kan tvingas att vittna under ed.

Det är inte heller förenligt med svensk rättstradition att en frihetsberövad person som skall överföras till en annan stat inte ges rätt att överklaga beslutet härom hos domstol. En sådan möjlighet bör därför införas i lagen.

Det ankommer på regeringen att snarast återkomma till riksdagen med ett förslag till ändring av lagen som tillgodoser vad vi nu har anfört. I avvaktan härpå får regeringens förslag godtas.

Vi anser att utskottets hemställan under moment 5 bort ha följande lydelse:

1999/2000:JuU19

5. beträffande *överförande av frihetsberövade för förhör m.m.*

att riksdagen *dels* antar regeringens förslag till lag om internationell rättslig hjälp i brottmål såvitt avser 4 kap. 29, 30 och 31 §§, *dels* med anledning av motion 1999/2000:Ju24 yrkandena 2 och 3 som sin mening ger regeringen till känna vad som anförts i reservation 2.

3. Avslag på ansökan om rättslig hjälp (mom. 6)

Yvonne Oscarsson (v) och Sven-Erik Sjöstrand (v) anför:

Enligt vår uppfattning bör de aktuella avslagsgrunderna inte prövas av regeringen. Eftersom det i dessa sammanhang kan bli fråga om ärenden av t.ex. utrikespolitiskt känslig natur kan beslutet bli avhängigt vilken politisk uppfattning regeringen har. Detta är inte tillfredsställande. För att undvika ”politiskt godtycke” och säkerställa en rättssäker process bör prövningen i stället ske i domstol.

Enligt vår uppfattning är det också otillfredsställande att det inte skall ges möjlighet att avslå en ansökan om rättslig hjälp från en medlemsstat i EU eller från Norge eller Island på den grunden att gärningen har karaktären av ett politiskt brott. De olika europeiska strafflagstiftningarna är inte harmoniserade utan skiljer sig åt på många sätt. Regeringens förslag i denna del bör därför avslås.

Slutligen anser vi att en dom eller ett beslut om åtalsunderlåtelse som har meddelats i Sverige alltid skall utgöra hinder för att bifalla en begäran om internationell rättslig hjälp i brottmål. Res judicata skall alltså utgöra en obligatorisk avslagsgrund.

Det ankommer på regeringen att snarast återkomma till riksdagen med ett förslag till ändring av lagen som tillgodoser vad vi nu har anförts. I avvaktan härpå får regeringens förslag godtas utom såvitt avser den sista meningen i 2 kap. 14 § som skall avslås.

Vi anser att utskottets hemställan under moment 6 bort ha följande lydelse:

6. beträffande *avslag på ansökan om rättslig hjälp*

att riksdagen *dels* antar regeringens förslag till lag om internationell rättslig hjälp i brottmål såvitt avser 2 kap. 14 och 15 §§ med den ändringen att den sista meningen i 14 § utgår, *dels* med anledning av motion 1999/2000:Ju24 yrkandena 4–6 som sin mening ger regeringen till känna vad som anförts i reservation 3.

1. Utskottets förslag till ändringar i regeringens förslag till lag om internationell rättslig hjälp i brottmål

*Regeringens förslag**Utskottets förslag*

2 kap. 4 §

En ansökan om rättslig hjälp i Sverige enligt denna lag bör innehålla

- uppgift om den utländska domstol eller myndighet som handlägger ärendet,

- en beskrivning av det rättsliga förfarande som pågår,
- uppgift om den aktuella gärningen med tid och plats för denna, samt de bestämmelser som är tillämpliga i den ansökande staten,

- uppgift om vilken åtgärd som begärs och, i förekommande fall, i vilken egenskap en person skall höras,

- namn på och adress till de personer som är aktuella i ärendet.

I 4 kap. 8, 11, 14 och 29 §§ finns särskilda bestämmelser om vad en ansökan ytterligare skall innehålla vid vissa slag av åtgärder.

Om ärendet är brådskande eller om verkställighet önskas inom viss tidsfrist skall detta samt skälen härför anges.

En ansökan om rättslig hjälp skall göras skriftligen genom post, bud eller telefax. Den får även, efter överenskommelse i det enskilda fallet, översändas annat sätt.

En ansökan om rättslig hjälp skall göras skriftligen genom post, bud eller telefax. Den får även, efter överenskommelse i det enskilda fallet, översändas *på* annat sätt.

4 kap. 9 §

Bestämmelserna i 46 kap. 7 § andra stycket rättegångsbalken om förhör *vid huvudförhandling per telefon* får tillämpas när den som skall höras befinner sig i en annan stat om den staten tillåter det.

Bestämmelserna i 46 kap. 7 § andra stycket rättegångsbalken om förhör *per telefon vid huvudförhandling* får tillämpas när den som skall höras befinner sig i en annan stat om den staten tillåter det.

Om den andra staten kräver att dess myndigheter skall hjälpa till vid förhöret, skall svensk domstol ansöka om rättslig hjälp med telefonförhöret.

Behöver en svensk domstol hjälp av utländsk myndighet med ett telefonförhör, får domstolen ansöka om rättslig hjälp med förhöret om det har avtalats om sådan hjälp i en internationell överenskommelse med den andra staten eller om den staten annars ger sådan hjälp.

Av en ansökan om rättslig hjälp med telefonförhör skall det framgå att den som skall höras samtycker till telefonförhör.

Härigenom föreskrivs i fråga om lagen (0000:00) om internationellt polisiärt samarbete att 8 § skall ha följande lydelse.

Lydelse enligt bet. 1999/2000:JuU17 Utskottets förslag

8 §

En person som har omhändertagits enligt 6 § får tas i förvar av en svensk polismyndighet under högst sex timmar, tid mellan midnatt och klockan nio på morgonen oräknad. Därefter skall personen omedelbart frigges, om det inte har kommit in en begäran om en åtgärd som avses i

1. 23 § lagen (1957:668) om utlämning för brott,
2. 17 § lagen (1959:254) om utlämning för brott till Danmark, Finland, Island och Norge,
3. 25 c eller 25 d § lagen (1972:260) om internationellt samarbete rörande verkställighet av brottmålsdom,
4. 5 a eller 5 b § lagen (1963:196) om samarbete med Danmark, Finland, Island och Norge angående verkställighet av straff m.m., eller
5. 8 § lagen (1970:375) om utlämning till Danmark, Finland, Island eller Norge för verkställighet av beslut om vård eller behandling, om framställningen kommer från en dansk myndighet.

En svensk polisman får, i avvaktan på en framställning om *en* åtgärd enligt 2 § lagen (1975:295) om användning av vissa tvångsmedel på begäran av främmande stat, ta i beslag föremål som har omhändertagits enligt 7 § enligt de förutsättningar som gäller för en motsvarande åtgärd enligt rättegångsbalken eller annan lag eller författning.

En svensk polisman får, i avvaktan på en framställning om *sådan* åtgärd som avses i 4 kap. 19 § lagen (0000:00) om internationell rättslig hjälp i brottmål, ta i beslag föremål som har omhändertagits enligt 7 § enligt de förutsättningar som gäller för en motsvarande åtgärd enligt rättegångsbalken eller annan lag eller författning.

Denna lag träder i kraft den 1 oktober 2000.

Sammanfattning.....	1
Propositionen.....	1
Motionerna	2
Motion väckt med anledning av propositionen	2
Motioner väckta under den allmänna motionstiden år 1999	3
Utskottet	3
Ärendet och dess beredning	3
Propositionens huvudsakliga innehåll.....	4
Överväganden	5
Allmänt.....	5
Överförande av frihetsberövade för förhör m.m.....	8
Avslag på ansökan om rättslig hjälp.....	10
Övrigt	12
Hemställan	13
Reservationer.....	15
1. Rättslig hjälp utomlands (mom. 4), (v, mp)	15
2. Överförande av frihetsberövade för förhör m.m. (mom. 5), (v).....	15
3. Avslag på ansökan om rättslig hjälp (mom. 6), (v)	16
Bilagor	
1. Regeringens lagförslag	17
2. Utskottets lagförslag	53
1. Utskottets förslag till ändringar i regeringens förslag till lag om internationell rättslig hjälp i brottmål.....	53
2. Utskottets förslag till ändring i lagen (0000:00) om internationellt polisiärt samarbete	54
3. Avtal mellan Sveriges regering och Kanadas regering	55
4. Avtal mellan Sverige och Australien	73
5. Konvention mellan Europeiska gemenskapernas medlemsstater om förbud mot dubbel lagföring	93